

fd.commentaar

Mark Rutte

Zorgpremie wordt politieke valkuil

Premier Mark Rutte heeft zichzelf politiek enorm in de problemen gebracht met de invoering van de inkomensafhankelijke zorgpremie. Uit doorrekening van dit voorstel blijkt dat mensen die meer dan € 70.000 bruto per jaar verdienen er bij de invoering in 2014 rond € 2750 netto op achteruit gaan. Inkomens vanaf afgerond € 36.000 gaan al meer betalen, allemaal om mensen met een uitkering voor € 1000 per jaar te ontzien.

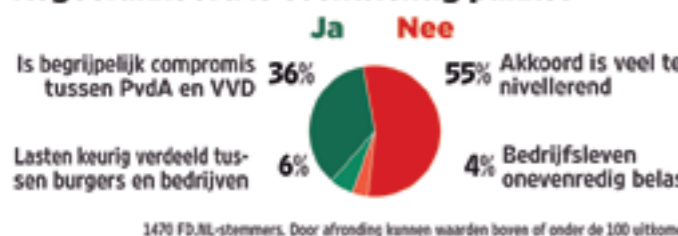
Tijdens het debat woensdag over het regeerakkoord liep de oppositie onmiddellijk te hoop tegen deze bizarre uitslagen. Rutte heeft zich niet alleen laten inpakken door de dwangmatige nivelleringsdrift van de PvdA, maar hij zet met deze maatregel ook de solidariteit van het hele zorgsysteem op het spel. In de Eerste Kamer, waar PvdA en VVD geen meerderheid hebben, zou dit voorstel het niet halen, dreigde de oppositie.

De grootste politieke dreiging voor de VVD-leider is echter de publieke opinie. Op de site van de VVD stonden woensdagmiddag al meer dan duizend woedende reacties. Op diverse krantensites klonken de protestgeluiden zo mogelijk nog luider. De verdediging van Rutte dat er compensatie zit in enkele maatregelen om de inkomstenbelasting te verlagen, komt niet door bij de burgers. Enkele van die maatregelen komen ook pas na 2014 tot volle bloei. Het beperkte koopkrachtverlies waar Rutte mee schermt, is het gemiddelde per jaar. Dit geeft een vertekend beeld. Voor de hogere inkomens is het over deze regeringsperiode meer dan 4%, alleen al op basis van dit regeerakkoord. Daar komen nog negatieve effecten bij van maatregelen die de afgelopen jaren zijn ingezet.

Dat Rutte tekent voor voorstellen die dermate nivellerend zijn, ook na de compenserende belastingmaatregelen, en die bovendien zeer nadelig uitwerken op de economische groei en de werkgelegenheid, zal hem zwaar schaden. Temeer omdat zijn verdediging niet sluitend is. Er is hier voor de VVD maar één oplossing mogelijk: snel heronderhandelen.

Uitslag peiling

Regeerakkoord is evenwichtig pakket

Brieven

Rijksdienst

Na een programma-Directeur Generaal (DG), een rijksdienst-DG komt er nu een programma-minister voor reorganisatie rijksdienst (en woningmarkt). Kennelijk is het politieke geduld op met de ambtelijke zoektocht van de afgelopen tien jaar naar de rijksdienst. Het ongeduld zal vooral te maken hebben gehad met het gebrek aan tastbare resultaten. Het aantal rijksambtenaren blijft de afgelopen twintig jaar vrijwel constant en de departementale kolommen zijn nog steeds de belangrijkste compassrichtingen voor de ambtenaren.

Hierbij drie tips voor de nieuwe minister: een, regel besluitvormingsmacht over de bedrijfsvoering van de hele rijksdienst zodat er niet elf andere ministeriële bazen meebeslissen. Twee, regel budget om veranderingen op gang te brengen en te houden. En ten slotte drie, start de verandering vanuit de uitvoerende rijksdiensten die nu zorgen voor de publieke dienstverlening en het beste zicht hebben op de behoeften van burgers, instellingen en bedrijven.

Maarten Mookhoek, senior consultant ConQuaestor, Utrecht

Boetes

Onlangs oordeelde de rechtbank dat NMa ten onrechte commissarissen boetes heeft opgelegd. Die hadden zich verplicht tot een beleid gericht op onafhankelijkheid van twee door Wegener over-

genomen kranten en daartoe extra bevoegdheden gekregen. De rechtbank oordeelde dat die onafhankelijkheid niet was geborgd, maar dat de commissarissen daarvoor niet konden worden beboet. De uitspraak betekent niet dat commissarissen steeds vrijuit gaan.

Steeds vaker kunnen feitelijk leidinggevers aan of opdrachtgevers tot overtredingen persoonlijk worden beboet. Dat past in een tendens naar meer persoonlijke verantwoordelijkheid voor gedragingen van ondernemingen. Van feitelijk leidinggeven kan sprake zijn als maatregelen om verweten gedragingen te voorkomen achterwege zijn gelaten, hoewel de betrokkene bevoegd en redelijkerwijs gehouden was op te treden. Dat is een feitelijke toets.

De normale taak van de commissaris behelst het houden van toezicht op bestuursbeleid en adviseren van het bestuur. Daaronder valt ook dat wordt gecontroleerd of bestuursbesluiten zorgvuldig tot stand komen en passen binnen vastgesteld beleid. Zoals blijkt uit jurisprudentie van de Ondernemingskamer wordt van commissarissen steeds meer een proactieve rol verwacht; in het financiële toezichtsrecht gelden voor hen nieuwe deskundigheidseisen. In deze zaak hadden de commissarissen kennelijk een bijzondere rol. Of de NMa feitelijk leidinggeven inderdaad te ruim heeft uitgelegd wordt hopelijk in hoer beroep duidelijk.

Arjen Tillema, NautaDutilh Amsterdam

Heleen Mees
President Obama als redder in nood

Heleen Mees

Deze week zou op de Netherlands Club in New York een paneldiscussie plaats hebben over de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Naast Bernard Hammelburg van BNR, Eddo Rosenthal van de NOS, Erik Mouthaan van RTL4 en Boris Dittrich van Human Rights Watch, was ik uitgenodigd om mijn licht over de economische plannen van beide kandidaten te laten schijnen. Nu de paneldiscussie, net als de verkiezingscampagnes van Barack Obama en Mitt Romney, is opgeschort in verband met de orkaan Sandy, zal ik deze rubriek gebruiken om mijn ongenoegen te uiten over het door president Obama gevoerde economische beleid.

Zo gezaghebbend als Obama overkomt als 'Commander in Chief', zo stuurloos is hij als ceo van de bv Amerika. Een president is geen ceo, zullen sommigen van u terecht tegenwerpen. Het management van een bedrijf is immers heel anders dan het voeren van macro-economisch beleid. Geen enkele onderneming verkoopt een groot deel van haar productie aan haar eigen werknemers, zoals dat op macro-economisch niveau

voor een land wel geldt. Maar ook van de ceo van de bv Amerika mogen enige geestdrift en een minimum aan strategisch inzicht worden verlangd.

President Obama heeft op economisch gebied drie blunders begaan. In de eerste plaats waren er de reddingsoperaties voor de Wall Street-banken, zonder dat het management van die banken daar een prijs voor hoefde te betalen. Terwijl de volkswaarde over de reddingsoperaties en de miljoenenbonussen in de Verenigde Staten het kookpunt bereikte, prees Obama Jamie Dimon van JPMorgan Chase en Lloyd Blankfein van Goldman Sachs als gewiekste zakenmannen. Van de beloningspakketten die de bankiers opstrijken, ligt Obama niet wakker, zo zei hij, ook al vloeien die beloningen voort uit de uiterst speculatieve handel

Obama prees de financiële top, terwijl een volkswaarde over reddingsoperaties en bonussen uitbrak

in 'credit default swaps' door de banken.

Dat het aanvankelijke pakket stimuleringsmaatregelen van \$ 878 mrd te klein was om de Amerikaanse economie helemaal vlot te trekken, kun je president Obama niet euvel duiden. De eerste schattingen van de terugval in economische groei bleken achteraf veel te rooskleurig. Wat je de president wel kwalijk kunt nemen is dat hij in december 2010 klakkeloos instemde met een verlenging van de belastingverlagingen van Bush voor twee jaar zonder daarvoor iets terug te verlangen van de Republikeinen. Bijvoorbeeld een kort regeltje in het wetsvoorstel dat de verlenging regelde, waarin bepaald werd dat het schuldenplafond verhoogd zou worden. Dat was de tweede blunder.

Door die ommeuzende omissie kelderden de financiële markten toen zich in augustus 2011 in Washington DC een politieke patstelling aftekende over het schuldenplafond. Het op het nippertje bereikte akkoord tussen Republikeinen en Democraten om wanbetaling te voorkomen bevatte de voorzet voor Obama's

derde blunder, namelijk de zogenoemde 'fiscal cliff', de begrotingsafgrond. Als de Democraten en Republikeinen voor 1 januari aanstaande geen akkoord bereiken over een pakket begrotingsmaatregelen, dan zullen automatisch belastingverhogingen en bezuinigingen in de omvang van 4% van het bruto binnenlands product in werking treden, en mogelijk een nieuwe recessie veroorzaken. De automatische bezuinigingen waren een vinding van het Witte Huis.

Volgens onderzoekers van Boston University en Carnegie Mellon University kunnen extreme weersomstandigheden de uitkomst van de presidentsverkiezingen bepalen. Veel zal afhangen van het optreden van president Obama deze week. Laten we hopen dat zijn optreden als 'Rescuer in Chief' meer weg heeft van dat als Commander in Chief dan als baas van de bv Amerika.

Heleen Mees is econoom, jurist en publicist en doceert 'Managing Global Economic Crises' aan New York University, Wagner Graduate School of Public Service.

Route naar ontslag eenduidig

Jolanda Krijgsman en Martine Margadant

Twistgesprek
Ontslagrecht

Het nieuwe ontslagrecht, zoals het toekomstige kabinet-Rutte 2 dat beoogt, bevat een belangrijke verbetering: het duale stelsel en de torenhoge ontslagvergoedingen zijn verleden tijd, en gelijke gevallen worden niet langer ongelijk behandeld. De huidige keuzemogelijkheid tussen de twee ontslagroutes leidt immers tot grillige en niet uit te leggen verschillen in de uitkomst.

Zo kan het in het bestaande systeem voorkomen dat werknemers in de ontbindingsprocedure forse vergoedingen ontvangen — gebaseerd op anciënniteit en salaris — terwijl werknemers in vergelijkbare situaties via de route langs het UWV-Werkbedrijf met lege handen komen te staan. Dat steekt nog meer als de ontbindingsvergoeding wordt toegekend aan een 'high potential' die een week na

ontslag een nieuwe volwaardige functie elders kan aanvaarden.

De ontslagen werknemers die na een UWV-route geld en energie hebben om te procederen voor een kennelijk onredelijke ontslagvergoeding, eindigen in de huidige praktijk in het beste geval met een korte aanvulling op de WW-uitkering.

Het regeerakkoord maakt dat het ontslagrecht — en in ieder geval de ontslagvergoeding — wordt

geüniformeerd: het duale stelsel is van de baan, evenals de torenhoge ontslagvergoedingen, en van ongelijke behandeling is geen sprake.

Werkgever en werknemer zetten zich in het vervolg door middel van een transitiebudget gezamenlijk in voor scholing en het vinden van alternatief emplooi. Dat lijkt ons een vooruitgang.

Het enige spijtige hierbij is dat de 'werk naar werk'-prikkel van het Lenteakkoord — de eerste zes maanden WW voor rekening van de werkgever — is gesneuveld. Wel wordt nog een soortgelijke 'incentive' door de regering overwogen: bij slecht werkgeverschap wordt de werkgever gestraft met een hogere WW-premie.

Dat werkgevers met een gebrekkig ontslagdossier het risico lopen met een door de werknemer gestarte procedure te worden geconfronteerd, zien wij niet als een probleem. Op de website van het UWV staan de beleidsregels bij ontslag.

Wanneer werkgevers die nauwgezet volgen, zal de uitkomst duidelijk zijn: de arbeidsovereenkomst kan worden opgezegd. Van een negatief UWV-advies zal dan geen sprake zijn en iedere verstandige werknemersadvocaat zal de werknemer de gang naar de rechter ontraden.

Weliswaar blijft een vorm van preventieve toetsing — via het verplichte UWV-advies — gehandhaafd, maar met de afschaffing van het duale ontslagstelsel wordt tenminste eenduidigheid in de uitkomst bereikt.

Het nieuwe systeem biedt bovendien nog een typisch Hollands escape: via cao's en als zodanig geldende sociale plannen kan een alternatief worden overeengekomen voor de UWV-procedure en maatwerk voor de selectiecriteria bij reorganisatieontslag.

Jolanda Krijgsman en Martine Margadant zijn arbeidsrechtadvocaten bij Nysingh.

Spanje weet
huizencrisis
nog niet te
bezweren

Martijn Bressers

Het einde van de Spaanse onroerendgoedcrisis lijkt nog niet in zicht. Het land kampt met een duizelingwekkende hoeveelheid te koop staande woningen. Volgens een recente schatting van het Spaanse ministerie van huisvesting wachten zo'n 1,2 miljoen Spaanse woningen op een koper. En de vooruitzichten zijn somber. Nog steeds komen er ieder jaar meer woningen bij dan dat er verkocht worden.

Toch zijn de prijzen in de voorbije jaren drastisch gedaald. In sommige regio's waar veel grote nieuwbouwprojecten zijn verzezen, zoals de regio Alicante, kost een gemiddelde nieuwbouwwoning nog maar de helft van wat die drie jaar geleden kostte. Maar het blijft nog steeds onvoldoende om kopers in groten getale tot aankoop te bewegen.

In een poging het tij te keren voerde de voormalige socialistische regering een aantal fiscale maatregelen in, maar het effect daarvan is nauwelijks merkbaar geweest. De huidige regering-Rajoy komt daarom met een serie maatregelen die de huizenmarkt een nieuwe impuls moet geven. Wie vóór 1 januari 2013 in Spanje een huis koopt, zal bij verkoop van dat huis slechts over de helft van de verkoopwinst belasting hoeven af te dragen. Het gaat daarbij om de in Nederland niet bekende belasting over vermogenswinst; nu 21% en van toepassing op iedere huizenbezitter in Spanje.

Daarnaast geldt dat wie vóór het eind van het jaar een Spaanse nieuwbouwwoning koopt, slechts 4% btw hoeft af te rekenen. Vanaf 1 januari 2013 geldt een btw-tarief van 10%. Nederlanders die overwegen een huis te kopen in Spanje en van de regeling willen profiteren, zullen dus haast moeten maken.

Hoewel het gaat om wezenlijke fiscale voordelen, is het de vraag of hiermee de logge Spaanse huizenmarkt echt in beweging zal komen. De regeling zou in ieder geval voor een langere periode moeten gelden.

Maar Madrid kampt met een probleem dat veel groter en structureler van aard is: de wijze waarop het land bestuurd wordt. In Spanje zijn bepaalde wetgevende bevoegdheden bij wet gedelegeerd aan de regeringen van de zeventien autonome deelstaten.

Zo is aankoop van onroerend goed (bestaande bouw) overal in Spanje belast met overdrachtsbelasting, maar wordt de hoogte ervan op regionaal niveau bepaald. Terwijl Madrid dus al jaren een beleid voert dat gericht is op het stimuleren van de huizenverkoop, hebben veel deelstaten in dezelfde periode de overdrachtsbelasting juist verhoogd, in een poging de drastische terugloop van lokale belastinginkomsten te compenseren.

Zolang Spanje blijft vasthouden aan deze verregaande decentralisatie van bevoegdheden, wekt het nauwelijks verbazing dat sommige op het oog nuttige beleidsmaatregelen die in Madrid worden bedacht, weinig effect sorteren.

Mr. M.H. Bressers is advocaat te Barcelona.

Waterig akkoord ontslagrecht

Maarten van Gelderen

Het valt zowel voor werknemers als werkgevers te hopen dat de sociale partners nog enige invloed op de gepresenteerde ontslagplannen hebben. Is dit niet het geval, dan ontstaat een complex systeem van ontslagregels waar werknemers noch werkgevers bij gebaat zijn. Het waterige politieke compromis waar VVD en PvdA nu voor gekozen hebben, maakt het ontslagrecht namelijk bepaald niet eenvoudiger, noch sneller.

Werkgevers lijken op het eerste gezicht beter af te zijn doordat ontslagvergoedingen in het nieuwe systeem niet meer vanzelfsprekend zijn, in omvang beperkt worden en alleen nog maar achteraf door een rechter kunnen worden opgelegd. Daar staat tegenover dat een werkgever in alle gevallen eerst een ontslagprocedure bij het UWV moet doorlopen.

Vooraf bij ontslagaanvragen op persoonlijke gronden, zoals vermeend disfunctioneren, verschil van inzicht, vertrouwensbreuk, zal een gemiddeld ontslagdossier van een werkgever de strikte toets die het UWV in zijn beleidsregels hanteert niet kunnen doorstaan. Gevolg: een negatief ontslagadvies gevolgd door een tweede procedure, nu bij de kantonrechter. De rechter krijgt dan niet alleen de mogelijkheid om een — weliswaar lagere — ontslagvergoeding op te leggen, maar kan ook besluiten dat de werknemer weer in dienst genomen moet worden.

Zelfs na een positief ontslagadvies van het UWV moet de werkgever maar afwachten of de ontslagzaak nog eens dunnetjes bij de kantonrechter moet worden overgedaan. Vooral oudere werknemers zullen de nieuwe ontslagregels namelijk bepaald niet uitleggen als een snelle doorstroming van baan naar baan, maar

als een snelle doorstroming van baan naar bijstand. Het geïntroduceerde transitiebudget oogt sympathiek, maar zal in de praktijk vaak een wassen neus blijken te zijn.

Dus worden persoonlijk gemotiveerde ontslagverzoeken nu vooral door de kantonrechter behandeld. In tegenstelling tot de UWV-procedure kunnen partijen bij de onafhankelijke rechter hun dossier toelichten, hetgeen in veel gevallen leidt tot een acceptabel compromis — lees: partijen treffen een schikking, de kantonrechter ontbindt de arbeidsovereenkomst en de werknemer krijgt een

redelijke vergoeding.

De kantonrechter vervult hier als het ware de rol van smeerolie in het ontslagsysteem. Als de ontslagplannen van VVD en PvdA ongewijzigd doorgaan vinden, zal deze smeerolie verdwijnen, verhardt de verhouding tussen werkgevers en werknemers en zullen vooral oudere werknemers elke procedure aangrijpen om ontslag bij de onafhankelijke rechter te voorkomen dan wel dit ontslag nog enigszins financieel gecompenseerd te krijgen.

VVD en PvdA hebben op het vlak van het ontslagrecht een kans laten liggen, terwijl een echte modernisering van de ontslagregels niet ingewikkeld hoeft te zijn. Schaf de UWV-route af, laat de onafhankelijke rechterlijke toetsing in stand en versterk de kantonrechtformule om buitensporige vergoedingen tegen te gaan.

Maarten van Gelderen is arbeidsrechtadvocaat.

Hoofredacteur: Jan Bonjer
Redactie Opinie: Louis Hoeks, Hans Schlaghecke, Henk Snyder

Opinieartikelen (bij voorkeur 450 woorden) en brieven (max. 200 woorden) sturen naar Opinie, pb 216, 1000 AE Amsterdam, tel.020-5928.789/467/763/729, fax 020-5928700, opinie@fd.nl. U geeft toestemming tot publicatie, elektronische (her)publicatie en gebruik in toekomstige exploitatiewijzen. De redactie kan het stuk inkorten. Zie fd.nl/opinie.